

Huvudmannarutin för uppgiftslämnande till brottsbekämpande myndigheter

Bakgrund

Från och med den 1 april 2025 har en ny lag börjat gälla som innebär att brottsbekämpande myndigheter såsom Säkerhetspolisen, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten kan begära elevers uppgifter från skolan.¹ Lagen innebär även att rektorer numera har en skyldighet att på eget initiativ ska lämna uppgifter till Polismyndigheten om de behövs i den brottsbekämpande myndigheten.²

Enligt förarbetena till lagen har brottsligheten i Sverige under de senaste åren förändrats i både omfattning och karaktär. Den beskrivs som alltmer samhällshotande, där kriminella aktörer använder sig av mer avancerade och svårupptäckta metoder. Mot bakgrund av det allvarliga läge som landet befinner sig i betonas behovet av kraftfulla och verkningsfulla åtgärder för att stärka brottsbekämpningen.³

Tidigare har i de flesta fall Polismyndigheten begärt in uppgifter inom ramen för en förundersökning. Den nya lagen innebär en skyldighet för rektorer att lämna uppgifter som kan användas i ett brottsbekämpande syfte. Uppgifterna kan till exempel användas till att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. De kan även ligga till grund för vidare polisiär bearbetning som kan leda till åtgärder som spaning och kartläggning av kriminella personer och nätverk, vilket i förlängningen kan leda till en ökad lagföring. Den nya lagen innebär alltså att uppgifter som inte utgör en konkret brottsanmälan, utan i stället är misstanke om brottslig verksamhet, ska anmälas. Vid konkret brottsanmälan ska polisen kontaktas genom en polisanmälan: [GVF Polisanmälan | Komin](#).

Uppgiftsskyldighetens omfattning

Uppgiftsskyldigheten omfattar uppgifter som finns i den verksamhet som rektor eller huvudman ansvarar för – oavsett om händelsen inträffat i eller utanför skolmiljön. Det viktiga är att uppgiften har kommit till rektors kännedom i dennes roll som ansvarig för den aktuella verksamheten.

¹ Lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

² Skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ gäller enbart i förhållande till Polismyndigheten, inte till övriga brottsbekämpande myndigheter.

³ Se prop. 2024/25:65 s. 69.

Informationen kan ha kommit från exempelvis elever, vårdnadshavare eller skolpersonal.

Tänk på att uppgifterna inte behöver nå upp till en konkret misstankenivå för brottslig verksamhet. Det rör sig till exempel om uppgifter som kan vara intressanta för underrättelseverksamheten eller i Polismyndighetens brottsförebyggande arbete

Exempel på uppgifter som omfattas kan vara:

- Information om brott i eller i anslutning till skolmiljön, eller rykten om förestående brott,
- Uppgifter om elever, deras umgänge, vårdnadshavare eller andra närstående som begått eller misstänks ha begått brott,
- Tecken på koppling till kriminella nätverk, tillgång till vapen, patroner, stöldgods eller stora kontantsummor,
- Att en elev blir upphämtad av kända kriminella,
- Uppgifter om att någon blivit eller riskerar att bli utsatt för brott,
- Indikationer på att någon riskerar att begå allvarligt våld,
- Närvaro, frånvaro och uppgifter om var någon befunnit sig eller förväntas finna sig,
- Information som kan underlätta utredning av till exempel narkotikaförsäljning.

Det är rektorn på skolan som ska avgöra om en uppgift inom den verksamhet som rektorn ansvarar för ska lämnas till en brottsbekämpande myndighet, *både vid begäran och på eget initiativ*. Rektor får delegera till en anställd eller uppdragstagare vid skolenheten att fullgöra uppgiftsskyldigheten om den anställda har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra uppgiften med stöd av 2 kap. 10 § skollagen.

Efterforskningens omfattning

Om rektor inte själv känner till den information som efterfrågas av en brottsbekämpande myndighet, begränsas skyldigheten att efterforska uppgiften till att fråga mentor. Om det vid en sådan kontroll framkommer att informationen inte är känd hos mentor och således i verksamheten, föreligger ingen skyldighet för rektor att gå vidare eller försöka ta fram uppgiften på annat sätt. Skolans uppgiftsskyldighet omfattar alltså endast information som

redan finns tillgänglig i verksamheten och inte sådant som måste efterforskas särskilt.

Uppgifter på begäran av brottsbekämpande myndigheter

En rektor ska lämna uppgifter som finns i verksamheten på begäran av en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs för brottsbekämpning.⁴

De brottsbekämpande myndigheter som omnämns i lagen är Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Dock är de brottsbekämpande myndigheter som är relevanta i detta fall oftast Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, och Säkerhetspolisen.

En begäran från en brottsbekämpande myndighet bör som regel innehålla en tydlig beskrivning av vilken information som efterfrågas. Uppgifter om en företeelse eller om förekomst av vissa föremål i skolmiljön kan normalt lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten. Om begäran gäller en specifik individ – eller flera individer – måste den vara så tydligt formulerad att det är möjligt för skolan att bedöma om förutsättningarna för utlämnande är uppfyllda. Vid oklarheter kring begäran bör skolan begära ett förtydligande från den myndighet som gjort begäran.⁵

Undantag för utlämnande

Vissa uppgifter är enligt 8 § helt undantagna från uppgiftsskyldigheten och får inte lämnas ut.⁶ Uppgiftsskyldigheten gäller bland annat inte uppgifter som skyddas av närmare angiven hälso- och sjukvårdssekretess, socialtjänstsekretess och tystnadsplikt i enskild hälso- och sjukvård. Undantagen innebär att merparten av de uppgifter om enskilda som finns inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården vid kommuner och regioner samt inom elevhälsans medicinska gren undantas från uppgiftsskyldigheten.

Utöver dessa undantag gäller att uppgiftsskyldigheten är begränsad genom en skyldighet att göra en intresseavvägning. Det innebär att skolan i vissa fall kan avstå från att lämna ut en uppgift, om det finns särskilda skäl som väger tyngre än intresset av att uppgiften lämnas ut. En uppgift ska inte lämnas ut om det finns en regel om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att intresset som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften

⁴ 7 § första stycket lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

⁵ Jmf. 8 § förvaltningslag (2017:900).

⁶ 8 § lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

lämnas ut. Om uppgiften inte omfattas av en sekretessregel ska ingen intresseavvägning göras. Vid intresseavvägningen ska samma omständigheter som beaktas inför uppgiftslämnande på eget initiativ beaktas.

Vissa sekretessbestämmelser inom skolan kan brytas i syfte att möjliggöra samverkan med brottsbekämpande myndigheter. Detta regleras i 10 kap. offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Av 10 kap. 21 § OSL framgår att socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdsssekretess inte hindrar att uppgifter lämnas till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om uppgifterna rör misstanke om försök, förberedelse eller stämpling till vissa allvarliga brott som har riktats mot barn.

Vidare gäller enligt 10 kap. 23 § OSL att när det gäller fullbordade brott krävs nu endast misstanke om brott där straffskalan börjar på sex månaders fängelse. Uppgifter får även lämnas ut vid förberedelse, försök eller stämpling till brott, förutsatt att det fullbordade brottet har ett minimistraff på ett års fängelse. Det krävs inte att den aktuella uppgiften rör en identifierad misstänkt person – även uppgifter av mer generell karaktär kan omfattas.

Exempel på uppgifter som kan lämnas ut:

- adressuppgifter till barn, vårdnadshavare eller andra personer,
- information om var och när ett barn har befunnit sig,
- frånvaro- eller närvarouppgifter, andra uppgifter som kan vara relevanta för att förhindra brott eller skydda barn från brott.

Det är dock viktigt att komma ihåg att även när sekretessbrytande bestämmelser är tillämpliga ska en intresseavvägning göras i varje enskilt fall. Uppgiften får inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att sekretessen eller tystnadsplikten ska ha företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Den *intresseavvägning* som ska göras ger skolan ett relativt stort utrymme att i vissa fall avstå från att lämna ut uppgifter. För att en uppgift inte ska lämnas ut krävs att skälen som talar emot utlämnande väger tyngre än behovet av uppgiften för brottsbekämpningen. Ju större betydelse uppgiften har för den brottsbekämpande myndigheten, desto starkare måste skälen vara för att skolan ska kunna neka utlämnande. Exempel på situationer där det kan vara motiverat att inte lämna ut en uppgift är när det rör sig om information från elevhälsans psykolog, kurator, specialpedagog eller speciallärare, särskilt när uppgiften gäller psykologiska, psykosociala eller specialpedagogiska insatser.⁷

⁷ Prop. 2024/2025:65 s. 119.

Exempel på när behovet av att lämna ut en uppgift kan väga särskilt tungt är om informationen behövs för att bekämpa allvarlig eller organiserad brottslighet. Omvänt gäller att uppgifter om enskilda som bedöms vara mindre känsliga oftast kan lämnas ut även vid mindre allvarlig brottslighet, förutsatt att övriga krav för utlämnande är uppfyllda.

Uppgifter på eget initiativ

En rektor ska lämna uppgifter som finns i rektorns verksamhet till Polismyndigheten om det bedöms att uppgiften behövs för brottsbekämpning.⁸ Det finns ingen skyldighet att lämna uppgift på eget initiativ till andra brottsbekämpande myndigheter.

En uppgift ska lämnas ut om rektorn gör bedömningen att uppgiften behövs i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet. Att skolan tror att en elev befinner sig i riskmiljö för kriminalitet är en sådan uppgift som faller inom bestämmelsen.⁹ Skyldigheten att lämna uppgifter är inte begränsad till brottslighet av viss allvarlighet. Uppgifter kan behöva lämnas om det finns oro för att en elev är på väg in i kriminalitet eller riskerar att utsättas för brott, eller om brottslig verksamhet misstänks ske på skolan. För att en uppgift ska kunna lämnas ut krävs att det finns konkreta omständigheter som ger stöd för oron eller misstanken. Uppgifter som rör redan begångna brott kan också omfattas av uppgiftsskyldigheten och därmed lämnas ut.

Skolpersonal är skyldiga enligt lag att genast anmäla till socialtjänsten om de i sitt arbete får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa, en så kallad orosanmälan.¹⁰

Uppgifter som är undantagna

Även vad gäller uppgifter som lämnas på eget initiativ ska skolan göra en *intresseavvägning*. Till skillnad för vad som gäller för uppgiftsskyldigheten vid begäran, ska en uppgift på eget initiativ inte lämnas om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas. Intresseavvägningen tar sikte på situationer när skolan till exempel framgångsrikt ger en elev stöd och det framkommer en uppgift som äventyrar pågående eller planerade insatser om den skulle lämnas till brottsbekämpningen.

Skolan kan också beakta att ett utlämnande inte får medföra en oproportionerligt stor påverkan på den egna verksamheten. Vid allvarlig eller

⁸ 7 § andra stycket lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

⁹ Proposition 2024/25:65 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen, s. 209.

¹⁰ Se 14 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453).

systematisk brottslighet bör dock brottsbekämpningens behov av uppgiften som regel väga tyngre än sådana hänsyn.

Det finns tydliga undantag som rektorer behöver beakta innan uppgifter lämnas ut. För det första gäller inte uppgiftsskyldigheten sådana uppgifter som omfattas av särskild tystnadsplikt. Det innebär att uppgifter som skyddas enligt följande bestämmelser inte får lämnas ut:

- 6 kap. 12, 14 och 16 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659) – gäller exempelvis tystnadsplikt för skolsköterskor, läkare och psykologer inom elevhälsan,
- 25 kap. 1–8 §§ samt 15 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) – avser hälso- och sjukvård,
- 26 kap. 1–6 §§ offentlighets- och sekretesslagen – gäller skydd för enskild i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, bland annat inom socialtjänsten,
- 40 kap. 2 § och 5 § offentlighets- och sekretesslagen – omfattar skydd för enskild i övrig myndighetsverksamhet.

Detta innebär exempelvis att uppgifter inom elevhälsans psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser i regel inte ska lämnas ut, då de ofta omfattas av ovanstående tystnadsplikter. Utöver detta gäller även att en uppgift – oavsett om den omfattas av sekretess eller är offentlig – inte ska lämnas ut om det finns övervägande skäl som talar emot ett utlämnande. Ett sådant skäl kan vara att skolan redan framgångsrikt arbetar med att stödja eleven och att ett uppgiftslämnande riskerar att störa pågående eller planerade insatser. Det kan också röra sig om situationer där ett uppgiftslämnande skulle medföra en oproportionerligt stor påverkan på skolans verksamhet eller förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag.

Samtidigt ska det understrykas att vid misstanke om allvarlig eller systematisk brottslighet – såsom våldsbrott, vapeninnehav eller rekrytering till kriminella nätverk – bör intresset av att uppgiften lämnas till brottsbekämpande myndighet som regel väga tyngre än andra hänsyn. I dessa fall bör rektorn göra en noggrann men tydlig bedömning till förmån för samhällets och elevens skydd. Alla bedömningar om undantag från uppgiftslämnande bör dokumenteras noggrant. I osäkra fall bör rektor samråda med ansvarig elevhälsopersonal, dataskyddsombud eller jurist på förvaltningen.

Dokumentationskrav

När en intresseavvägning görs och leder till att uppgifter lämnas ut, ska detta dokumenteras och diarieföras. Det ska framgå vilka uppgifter som har lämnats ut samt hur bedömningen har gjorts.

Utlämnande av uppgifter

När Polismyndigheten begär in uppgifter kommer det att framgå i begäran hur uppgifterna kan lämnas och till vilken funktion. Om polisen kontaktar er direkt och begär att få ta del av sekretessbelagda uppgifter, är det viktigt att man motringer den angivna kontakten via polisens växel. Detta för att säkerställa att det verkligen är Polismyndigheten som står bakom begäran och att uppgifterna inte lämnas ut felaktigt.

Egeninitierade uppgifter kan lämnas via etablerade kontaktvägar, exempelvis genom befintliga samverkansformer eller kontakt med kommunpolis. Om sådana kontaktvägar saknas kan förvaltningens beredskapssamordnare bistå med att upprätta dem. Det finns även möjlighet att lämna egeninitierade uppgifter via ett webbformulär på Polismyndighetens hemsida, där det går att bifoga relevanta dokument och bilder. Formuläret nås via följande länk: [Dela uppgifter med polisen | Polismyndigheten](#)

Om uppgifterna behöver kompletteras i ett senare skede ska ett nytt webbformulär fyllas i och samma kontaktuppgifter anges för att Polismyndigheten ska kunna koppla samman informationen. Observera att egeninitierade uppgifter som innehåller personuppgifter inte ska lämnas till brottsbekämpande myndigheter via e-post.

Vad händer med de inlämnade uppgifterna?

De inlämnade uppgifterna fördelas till den verksamhet inom Polismyndigheten som bedöms mest lämplig för att omhänderta dem. I och med att uppgifterna tas emot av polisen kan de övergå till att utgöra underrättelsematerial eller att ingå i en förundersökning. De omfattas då av sekretess. Polismyndigheten kommer därför i de flesta fall inte att kunna återkoppla till er hur uppgifterna har använts eller kommer att användas.

För vidare läsning:

[Frågor och svar om att dela information](#) – FAQ Skolverket

[Uppgifter till brottsbekämpning | SKR](#)

[polismyndighetens vägledning Kommuner och regioner Okat informationsflöde - öppen.pdf](#)